

POROČILO O DELU

Slovenskega inštituta za revizijo

za LETO 2022

UVODNE BESEDE

Po določbah drugega odstavka 10. člena Zakona o revidiranju (Uradni list RS 65/08, 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21; v nadaljnjem besedilu: ZRev-2) obravnava letno poročilo Slovenskega inštituta za revizijo (v nadaljnjem besedilu: Inštitut) Državni zbor Republike Slovenije. Po 10. členu Statuta Slovenskega inštituta za revizijo (Uradni list RS 68/19; v nadaljnjem besedilu: Statut Inštituta) Svet Inštituta sprejme letno poročilo in ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije. Poročilo o delu sta pred obravnavo na Svetu Inštituta obravnavala Revizijski svet Inštituta (v nadaljnjem besedilu: Revizijski svet) in Strokovni svet Inštituta (v nadaljnjem besedilu: Strokovni svet).

Inštitut je letos osemindvajsetič izdelal letno poročilo, tokrat za leto 2022; na ta način poroča o izpolnjevanju z zakonom in Statutom Inštituta predpisanih nalog. Na podlagi letnega poročila naj bi se javnost v najširšem pomenu besede seznanila z delom Inštituta, ga posredno ocenila ter se tako seznanila tudi s težavami, ki so jih pri svojem delu zaznali strokovnjaki, združeni v Inštitutu.

Poročilo o delu je sestavljeno iz podatkov in informacij o dejavnosti posameznih sekcij Inštituta. Podatke in informacije smo, razen v problemskih delih, predstavili brez komentarjev in razlag, saj želimo, da si mnenje o delovanju Inštituta ustvari vsak sam. V problemskem delu poročila pa so po mnenju Inštituta predstavljena nekatera najpomembnejša vprašanja in področja, na katera želi Inštitut posebej opozoriti bralce poročila in javnost. Namen poročila torej ni le poročati o opravljenem delu, ampak tudi predstaviti nekaj problemov, s katerimi se je Inštitut ukvarjal pri svojem delu, ter strokovno in drugo javnost opozoriti na težave in vprašanja, ki jih bo Inštitut verjetno obravnaval v bližnji prihodnosti.

Poročilo o delu je sestavljeno enako kot za pretekla leta, tako da so podatki in informacije primerljivi.

1. PRAVNI STATUS INŠTITUTA

Na podlagi 11. člena Zakona o revidiranju (Uradni list RS 32/93 in 65/93) je Inštitut ustanovila Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Ustanovljen je bil 29. julija 1993 kot zavod, v sodni register je vpisan pod številko registrskega vložka 1/24444/00 Ljubljana s sklepom Srg 7748/93 dne 9. septembra 1993. Statut Inštituta, ki ga je na podlagi ZRev-2 sprejel Svet Inštituta, je objavljen v Uradnem listu RS 68/19. Inštitut je pravna oseba zasebnega prava.

2. PROGRAM DELA

Program dela za leto 2022 je po prejšnji obravnavi Strokovnega in Revizijskega sveta sprejel Svet Inštituta. Z njim so bile načrtane temeljne naloge Inštituta v letu 2022. Poleg tistih, ki jih je moral opraviti po zakonu, Statutu Inštituta in programu dela, je opravil še nekaj drugih, ki niso bile predvidene. Vsak dan opravlja tudi stalne naloge, povezane s svojim delovanjem.

3. SESTAVA POROČILA O DELU

Poročilo o delu je vsebinsko sestavljeno iz dveh delov, in sicer iz dela, ki obravnava področje revidiranja, za kar je bil po Statutu Inštituta odgovoren Revizijski svet, in iz dela, ki obravnava področja računovodenja, poslovnih financ, notranjega revidiranja, revidiranja informacijskih sistemov, davčnega svetovanja in ocenjevanja vrednosti, za kar je odgovoren Strokovni svet.

4. REVIDIRANJE

Inštitut je še vedno stanovska organizacija revizorjev, ki se na podlagi Statuta vanjo lahko prostovoljno včlanijo. V letu 2022 se je za članstvo odločilo 134 pooblaščenih revizorjev in 23 revizijskih družb.

4.1. Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja

Slovenski inštitut za revizijo na podlagi sprememb ZRev-2 ni več pristojen za izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja. Kandidati, vpisani v izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja pred spremembo ZRev-2, so morali izobraževanje zaključiti najkasneje do 31. decembra 2022, zato je Inštitut tudi v letu 2022 organiziral dva redna izpitna roka, in sicer spomladanskega maja ali junija in jesenskega septembra ali oktobra.

Slovenski inštitut za revizijo je bil konec leta 2019 izbran na razpisu za izvedbo izobraževanja za pridobitev potrdila o strokovnih znanjih za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja in izvajanje preizkusov strokovnih znanj za zakonite revizorje in revizorje tretjih držav. Izobraževanje je bilo razpisano v letu 2021, začelo pa se je januarja 2022. Vanj so se vpisali trije kandidati. Izobraževanje je bilo izvedeno v celoti.

Za pridobitev potrdila o pridobitvi strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja mora kandidat po uspešno opravljenih izpitih izdelati zaključno delo o celoviti reviziji večje in sestavljene gospodarske družbe. V letu 2022 je zaključno delo uspešno zagovarjalo pet kandidatov.

4.2. Dopolnilno izobraževanje revizorjev

Inštitut je v letu 2022 po izboru Agencije za javni nadzor nad revidiranjem skupaj z revizijskimi družbami organiziral seminarje s področja revidiranja in računovodstva z oznako A, in sicer:

- Posli s povezanimi osebami: revizijski postopki, razkritja v letnem poročilu, obveščanje pristojnih;
- Splošne informacijske kontrole;
- Vključenost revizorja v preveritev postopkov preprečevanja pranja denarja;
- Spremembe MSR-ja 315;
- Revidiranje bank.

Prav tako je Inštitut sam organiziral seminarje in delavnice na področju revidiranja, in sicer:

- Ocena tveganj pri sprejemu oziroma ohranitvi posla ter ocena tveganj pri revidiranju;
- Notranje kontrole;
- Vzpostavitev sistema upravljanja kakovosti v skladu z zahtevami MSUK 1 v revizijskih družbah, ki niso vključene v mreže družb (delavnica je bila organizirana dvakrat);
- Predstavitev prenovljenega MSS-ja 4400 – Posli opravljanja dogovorjenih postopkov in novega stališča 20, ki obravnava posebne revizije;
- Izvajanje pregleda v okviru posebne revizije (nadaljevanje predavanja);
- Revidiranje razkritij v računovodskih izkazih in revizorjevi postopki v zvezi z drugimi informacijami;
- Poudarki pri revidiranju računovodskih izkazov za leto 2022.

4.3. Letna konferenca revizorjev (23. izvedba)

Inštitut je 8. in 9. septembra 2022 organiziral 23. letno konferenco revizorjev. Njeno delo je spremljalo 107 udeležencev. Na konferenci so bile obravnavane naslednje teme: pravni vidiki poslov s povezanimi strankami po ZGD-1, najnovejše spremembe MSRP-jev oziroma MRS-jev s poudarkom na konceptu pomembnosti, najemov in razvrščanja obveznosti, predstavitev standardov revidiranja manj zahtevnih subjektov, revizorjevo poročanje o objektivni opravičenosti sodil za razporejanje prihodkov, odhodkov, sredstev in obveznosti do njihovih virov (ZPFOLERD-1), aktualna vprašanja revidiranja s poudarkom na vplivu kovidnih in nestabilnih gospodarskih razmer, kaj gre lahko narobe, če zanemarjamo pomembnost informacijskih kontrol v okviru revizije računovodskih izkazov, davčni obračun pri postopkih prenehanja davčnega zavezanca, kaj mora revizor vedeti o novih informacijskih tehnologijah, izzivi dela z novimi generacijami in milenijci, izzivi revizijske stroke, bistvene (ponavljajoče se) ugotovitve iz opravljenih nadzorov in prihajajoča regulativa.

4.4. Prevod Mednarodnih standardov revidiranja

Inštitut in Agencija za javni nadzor nad revidiranjem sta se v letu 2022 dogovorila, da skupaj prevedeta MSUK 1 – *Upravljanje kakovosti za podjetja, ki opravljajo revizije ali preiskave računovodskih izkazov ter druge posle dajanja zagotovil in sorodnih storitev*, MSUK 2 – *Ocenjevanje kakovosti posla*, MSR 220 (prenovljen) – *Upravljanje kakovosti revizije računovodskih izkazov* ter posodobljen *Mednarodni kodeks etike za računovodske strokovnjake*, ki vsebuje spremembe zaradi prenovljenega standarda poslov dajanja zagotovil 300 – *Posli dajanja zagotovil*. Vsi prevodi so javno objavljeni na spletnih straneh Inštituta.

4.5. Delovanje Revizijskega sveta

Revizijski svet je v letu 2022 izvajal program dela za leto 2022, ki zajema naslednja področja:

- organiziranje enodnevni seminarjev in delavnic z izbranimi področji revidiranja;
- priprava predlogov strokovnih rešitev s področja revidiranja;
- priprava programa konference revizorjev;
- sodelovanje z Agencijo za javni nadzor nad revidiranjem (v nadaljnjem besedilu: ANR);
- priprava strokovnih prispevkov za rubriko *Iz prakse za prakso* v reviziji v reviji SIR*IUS;
- obveščanje zainteresiranih o aktualnem dogajanju v stroki;
- sodelovanje in spremljanje aktivnosti v mednarodnih ustanovah na področju revidiranja (IFAC in Accountancy Europe).

V skladu s programom dela za 2022 je Revizijski svet na korespondenčnih sejah sprejel strokovna

mnenja in jih objavil v reviji SIR*IUS, in sicer:

- Npopravljenen napake preteklih let;
- Arhiviranje elektronske revizijske dokumentacije;
- Prepoznavanje povezanih strank;
- Kaj je bonitetni nadzor;
- Revidiranje virtualnih sredstev;
- Kateri minimalni pogoji morajo biti izpolnjeni, da revizor lahko sprejme posel dajanja zagotovil.

V marcu 2022 smo na podlagi odprtih dilem na področju uporabe javnih sredstev za osebno asistenco sprejeli Priporočila za delovanje revizijskih družb v povezavi z revizorjevim poročanjem o opravljenih dogovorjenih postopkih o uporabi javnih sredstev za osebno asistenco.

Revizijski svet se je vključil tudi v razpravo o implementaciji direktive CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) v bližnji prihodnosti v Sloveniji. Slovenski inštitut za revizijo kot strokovna organizacija se bo pri implementaciji direktive CSRD v Sloveniji zavzemal, da revizijske družbe oziroma pooblaščen revizorji dajejo zagotovilo o trajnostnem poročanju in izdajajo mnenja o poročilu o trajnostnosti, ter ne podpira možnosti, da bi taka zagotovila dajali drugi neodvisni ponudniki storitev o zagotavljanju zagotovil.

Ker bodo morale v poslovno poročilo podatke in informacije o trajnostnosti vključiti vse družbe, subjekti javnega interesa, smo ponovno opozorili zakonodajalce na premislek o njihovi opredelitvi v drugem stavku 44. točke 3. člena ZRev-2 in posledično ZGD-1, v katerem je določeno, da je subjekt javnega interesa družba, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, kreditna institucija, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja bančništvo, zavarovalnica, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja zavarovalništvo, in pokojninska družba, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja pokojninske družbe. Subjekt javnega interesa je tudi družba, zavezana k obvezni reviziji po kriterijih zakona, ki ureja gospodarske družbe, v kateri imajo država ali občine skupaj ali samostojno, neposredno ali posredno večinski lastniški delež. Subjekt javnega interesa je lahko tudi druga pravna oseba, zavezana k obvezni reviziji, če je tako določeno z drugim zakonom.

Za te družbe (angl. *state owned companies*), ki jih slovenska zakonodaja v družbi še štirih manj razvitih članic EU-ja uvršča med subjekte javnega interesa, bo tako tudi poročanje o trajnostnosti povzročilo veliko dodatno administrativno breme in seveda dodatne stroške. Zato predlagamo, da Slovenija opredeli subjekte javnega interesa podobno, kot je to urejeno v večini držav jedrne Evrope.

5. STROKOVNA PODROČJA, POVEZANA Z REVIDIRANJEM

5.1. Sekcija preizkušenih računovodij in računovodij

5.1.1. Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni računovodja

Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni računovodja traja 172 ur po naslednjih temah:

• davčno pravo in obdavčitev pravnih oseb	20 ur;
• gospodarsko pravo, pravo družb in upravljanje podjetij	16 ur;
• mednarodni računovodski standardi	20 ur;
• poklicna etika in poslovno komuniciranje	5 ur;
• posebnosti računovodenja v drugih organizacijah	17 ur;
• poslovne finance in finančno analiziranje	18 ur;

- računovodenje in Slovenski računovodski standardi 20 ur;
- računovodenje za odločanje 22 ur;
- sestavitev letnega poročila, konsolidiranje in revidiranje 14 ur;
- upravljanje tveganj in notranje kontrole 20 ur.

Jeseni 2021 je bilo razpisano izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni računovodja za leto 2022. V izobraževanje se je vpisalo deset kandidatov. V letu 2022 so bila izvedena vsa predavanja. Iz izvedenih predmetov so kandidati opravljali izpite takoj po končanih predavanjih. Poleg tega sta bila tudi dva redna izpitna roka, in sicer spomladanski in jesenski.

Za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni računovodja mora kandidat po uspešno opravljenih izpiti izdelati še zaključno delo. V letu 2022 je zaključno delo uspešno zagovarjal en kandidat.

5.1.2. Register preizkušenih računovodij

V letu 2022 je strokovni naziv pridobilo pet preizkušenih računovodij. Na 31. decembra 2022 je imelo potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva 280 preizkušenih računovodij.

Na podlagi Pravilnika o pogojih za uvrščanje na sezname aktivnih preizkušenih imetnikov strokovnega naziva iz člena 9/II-7 ZRev-2 Inštitut na seznam aktivnih preizkušenih računovodij uvrsti osebo, ki ji je izdal potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva preizkušeni računovodja. Oseba se s pisno izjavo zaveže, da bo pri svojem delu spoštovala Kodeks poklicne etike računovodje in delovala po pravilih stroke, se stalno strokovno izobraževala v skladu s Pravilnikom o dodatnem izobraževanju ter na Inštitut vložila pisno zahtevo za uvrstitev na seznam. Na 31. decembra 2022 je bilo na seznamu 28 aktivnih preizkušenih računovodij.

5.1.3. Register računovodij

Na 31. decembra 2022 je bilo v register računovodij vpisanih 79 računovodij. Na podlagi Pravilnika o pogojih za uvrščanje na seznam aktivnih računovodij se na seznam aktivnih računovodij vpiše oseba, ki ji je Inštitut izdal potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva računovodja. Oseba se s pisno izjavo zaveže, da bo pri svojem delu spoštovala Kodeks poklicne etike računovodje in delovala po pravilih stroke, se stalno strokovno izobraževala v skladu s Pravilnikom ter na Inštitut vložila pisno zahtevo za uvrstitev na seznam aktivnih računovodij. Na 31. decembra 2022 je bilo na tem seznamu pet računovodij.

5.1.4. Dopolnilno izobraževanje preizkušenih računovodij in računovodij

Preizkušeni računovodje in računovodje morajo za podaljšanje objave na seznamu aktivnih preizkušenih računovodij v treh letih zbrati 120 ur dodatnega izobraževanja. Vsaj 60 % od zahtevanega števila ur morajo pridobiti z dodatnim izobraževanjem, ki ga organizira Inštitut, preostalih 40 % pa lahko pridobijo z drugimi oblikami izobraževanja, ki so opredeljene v Pravilniku o dodatnem izobraževanju za revizorje, preizkušene računovodje, preizkušene notranje revizorje, preizkušene poslovne finančnike, preizkušene revizorje informacijskih sistemov in preizkušene davčnike.

V letu 2022 smo na področju računovodstva izvedli naslednje seminarje:

- Poudarki pri pripravi računovodskih izkazov za leto 2021 in izbrane teme DDPO-ja za leto 2021;
- Računovodenje stroškov, odhodkov in prihodkov ter z njimi povezana davčna vprašanja (SRS 11, SRS 12, SRS 13, SRS 14 in SRS 15);
- Računovodenje osnovnih sredstev, neopredmetenih sredstev, naložbenih nepremičnin in slabitev sredstev;
- Pregled sprememb MSRP-jev za nefinančne družbe;

- Računovodenje zalog in z njimi povezana davčna vprašanja (SRS 4);
- Računovodenje poslovnih terjatev, rezervacij in aktivnih časovnih razmejitev ter njihova davčna obravnava;
- Računovodenje finančnih naložb in kapitala ter z njimi povezana davčna vprašanja (SRS 3 in SRS 8, ZGD-1);
- Poudarki pri sestavljanju letnega poročila in DDPO-ja za leto 2022.

V sodelovanju z revizijskimi družbami smo izvedli še seminarje:

- Konsolidiranje – pravila in praktični primeri;
- Razkritja po MSRP-jih s poudarkom na primerih razkritij in pomanjkljivosti, ki se pojavljajo pri MSRP-ju 16 in MSRP-je 15;
- Virtualna sredstva (kripto) – računovodska in davčna obravnava, revizijski postopki in postopki v skladu z ZPPDFT-1.

5.1.5. Letna konferenca računovodij (25. izvedba)

Inštitut je 26. in 27. maja 2022 organiziral 25. letno konferenco računovodij. Konferenca je bila v Kranjski Gori. Obravnavane teme so bile: aktualna vprašanja s področja računovodenja, ali se bo inflacija letos umirila, vpliv MSRP-ja 15 na računovodenje stroškov (določila v zvezi z računovodenjem stroškov pridobivanja poslov/pogodb in v zvezi z računovodenjem stroškov izpolnitve poslov/pogodb), upravljanje oskrbne verige v proizvodni družbi, indikatorji za stečaj/finančno stisko organizacije, položaj upnika ob insolventnosti, spremembe davčne zakonodaje v 2022, računovodska in davčna obravnava vozil, odbitek DDV-ja pri nabavah nepremičnin in njihov naknadni popravek, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da je elektronski dokument enak papirnemu, pasti uvedbe novih sistemov načrtovanja virov organizacije – ERP, vodenje milenijske generacije ali mentoriranje v novih generacijah – značilnosti dobrega mentorja, napotki o tem.

Na konferenci je bilo 58 udeležencev.

5.1.6. Strokovna srečanja sekcije preizkušenih računovodij in računovodij

Odbor sekcije preizkušenih računovodij in računovodij je skupaj s sekcijo preizkušenih davčnikov v letu 2022 organiziral strokovna srečanja o:

- noveli ZDDV-1;
- komunikaciji s FURS-om v davčnih postopkih;
- novostih na področju povračil stroškov, povezanih z delom.

5.1.7. Slovenski računovodski standardi in delovanje Komisije za SRS-je

V letu 2022 ni bilo sprememb na področju Slovenskih računovodskih standardov. Komisija za SRS-je, ki deluje na podlagi določb 3. točke Uvoda v SRS-je (Ur. list RS, št. 95/15, 74/16, 23/17, 57/18 in 81/18), je v letu 2022 okrepila svoje delo in opravila (skoraj v celoti) najprej analizo MRS-jev in MSRP-jev s poudarkom na ugotavljanju razlik. ZGD-1 namreč določa, da SRS-ji v zasnovi ne morejo in ne smejo biti v nasprotju z MRS-ji oziroma MSRP-ji. MRS-ji in MSRP-ji se stalno spreminjajo in dopolnjujejo; IASB, ki jih izdaja, pa praktično vsako leto pripravi njihove letne spremembe in dopolnitve (*annual improvements*). Komisija je tako v letu 2022 na desetih sestankih strokovno obravnavala pravila finančnega računovodenja, določena v MRS-jih, MSRP-jih in SRS-jih, ter zavzela strokovna stališča za pripravo sprememb in dopolnitev SRS-jev. Prav tako je Komisija za SRS-je že sproti evidentirala nekatera strokovna vprašanja, povezana z implementacijo SRS-jev v praksi. Na tej podlagi bo Komisija za SRS-je v letu 2023 izdelala predlog sprememb in dopolnitev SRS-jev 2016/19 in jih dala v javno razpravo po postopku in na način, določen v SRS-jih.

5.1.8. Problemska področja računovodstva

Zaposleni v računovodskih poklicih so postavljeni pred dejstvo, da je področje dela večine računovodij bistveno širše od zgolj knjigovodenja, pa tudi drugih sestavin računovodenja, tj. računovodskega predračunavanja, računovodskega analiziranja in računovodskega nadziranja. Na začetku leta 2022 so se računovodje v nekaterih segmentih še ukvarjali z vračili pomoči, povezane z izbruhom covid-19, kar je bilo povezano s sestavljanjem računovodskih izkazov in dejstvom, da za večino organizacij koledarsko leto predstavlja tudi poslovno leto. Mnoge organizacije pa sta tako ali drugače prizadeli ukrajinska vojna in skokovita rast cen energentov, kar je vplivalo tudi na računovodenje v teh organizacijah.

Čedalje bolj se uveljavlja elektronsko posredovanje dokumentacije, pri čemer pa še vedno ni zaznati večje avtomatizacije samega računovodskega dela. Dokumentacija je pogosto zgolj skenirana in posredovana po elektronski pošti v nadaljnjo obdelavo. To se nanaša predvsem na prejete račune, medtem ko je organizacija obdelave izdanih računov in izpiskov transakcijskih računov bolj avtomatizirana. Prav tako se je povsem uveljavilo delo od doma z vsemi prednostmi in slabostmi.

Še intenzivnejše kot do zdaj bodo tudi bistvene spremembe v načinu dela, čedalje manj bo ročnega vnašanja dokumentov. Razmah bo mogoče pričakovati, ko bodo poleg zavezancev javnega poročanja tudi druge organizacije začele bolj množično uvajati e-račune. To bo po eni strani povzročilo zmanjšanje potreb po enostavnejših zaposlitvah na področju računovodenja, po drugi strani pa se bo lahko izkazalo kot priložnost za tiste, ki bodo sodelovali pri razvoju programske opreme, na področju računovodskih notranjih kontrol in podobno. Že zdaj je zaznati precej povpraševanja po osebah, ki bi bile pripravljene delati v računovodstvu, vendar pa tudi precejšen razkorak med pričakovanji organizacije in bodočega zaposlenega tako glede predznanja, odgovornosti, pripravljenosti za delo kot tudi glede plačila za delo.

Delo računovodij je neizogibno v veliki meri povezano z davki. To pomeni, da mora dober računovodja precej podrobno poznati vsaj domačo davčno ureditev, pa tudi osnove mednarodne obdavčitve. S tega vidika se ponuja možnost za boljše sodelovanje s preizkušenimi davčniki, ob predpostavki seveda, da bi se tudi davčniki za razreševanje računovodskih izzivov obračali na preizkušene računovodje. Zlasti področje davka na dodano vrednost precej vpliva tudi na delo računovodij. Po eni strani se kaže upad potreb računovodskih in davčnih storitev za nerezidente, saj so nekatere registracije za DDV postale nepotrebne, po drugi strani pa isti predpis ponuja možnosti za dodatno delo za rezidente, v smislu obračunavanja DDV-ja, ki se nanaša na prodajo v drugih državah članicah EU-ja.

Sekcija preizkušenih računovodij in računovodij razmišlja o svoji vlogi, možnostih za večjo promocijo poklica in vzbuditi zanimanja za izobraževanje za pridobitev naziva preizkušeni računovodja. Zato smo tudi v letu 2022 na konferenco povabili študente računovodske smeri Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani in Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru. S temi povabili bomo nadaljevali v prihodnjih letih in tako mladim omogočili, da iz prve roke spoznajo aktualno računovodsko problematiko, pa tudi naše strokovnjake in druge udeležence konference.

Zagotovo sekcija preizkušenih računovodij in računovodij sama ne more promovirati računovodske stroke in Inštituta, temveč so potrebni širša vizija in sodelovanje z drugimi sekcijami Slovenskega inštituta za revizijo, pa tudi podpora mnogih drugih, ki se ukvarjajo z računovodenjem in računovodskimi izkazi. Še vedno namreč velja, da poklic računovodje ne more biti uveljavljen sam od sebe, ampak je v davčnem sistemu, kot je naš, vezan tudi na to, da Finančna uprava

Republike Slovenije prepoznava izvajalce, ki svoje delo opravljajo redno, kakovostno in v rokih. To so lahko le usposobljeni sogovorniki z davčnim organom, kar naj bi jim dalo večjo veljavo kot drugim izvajalcem, ki niso dovolj strokovni. Podobno vlogo bi do neke mere lahko opravil AJPES, če bi bil sposoben in bi imel pristojnost vsaj delno tudi vsebinsko preveriti računovodske izkaze. Šele ko bi državni organi priznali dobre izvajalce računovodskih storitev, bi bilo mogoče resneje razlikovati med dobrimi in slabimi ponudniki računovodskih storitev.

V letu 2022 smo v rubriki *Iz prakse za prakso* razrešili nekaj perečih računovodskih vprašanj, od katerih velja izpostaviti računovodenje zahtevkov za povračilo trošarine in računovodenje nadomestil, ki jih kolektivne organizacije pri uporabnikih zbirajo v imenu in za račun imetnikov pravic. Odziv na zadnje omenjeno pojasnilo je bil pri teh organizacijah, pa tudi pri nadzornem organu precej energičen, saj pojasnilo področje ureja drugače, kot je bila ustaljena praksa računovodenja v teh organizacijah. Za samostojne podjetnike, ki spreminjajo način obdavčitve v upoštevanje dejanskih prihodkov, je bilo pripravljeno pojasnilo, kako sestaviti začetno bilanco stanja. Ocenjujemo, da se bo z bistveno spremembo obdavčitve, ki je začela veljati v letu 2023, precej podjetnikov odločilo za tak način, rešitev pa, čeprav logična ob omejenih dolžnostih vodenja evidenc do takrat ni bila javno objavljena. S področja računovodenja so bila pripravljena še pojasnila o razvrstitvi prihodkov iz obresti, o razlikovanju med dolgoročnimi in kratkoročnimi obveznostmi ter njihovem izkazovanju v računovodskih izkazih, o merjenju kriptovalut po pošteni vrednosti in zahtevani preiskavi letnih računovodskih izkazov pri majhnih družbah, o ravnanju organizacije, kadar ni objavljenega referenčnega tečaja pri ECB-ju in tečaja pri poslovni banki, ter o pokrivanju izgube v pogodbenem koncernu.

5.2. Sekcija preizkušenih davčnikov

5.2.1. Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni davčnik

Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni davčnik traja 164 ur po naslednjih temah:

- civilno pravo in gospodarske pogodbe 8 ur;
- davčni postopek, davčne službe in davčno načrtovanje 18 ur;
- gospodarsko pravo, pravo družb in upravljanje podjetij 16 ur;
- mednarodne obdavčitve 16 ur;
- obračunavanje davka na dodano vrednost 16 ur;
- obračunavanje davka od dohodka pravnih oseb 12 ur;
- obračunavanje dohodnine, prispevkov, dajatev in drugih davkov 15 ur;
- poslovne finance in finančno analiziranje 18 ur;
- poklicna etika in poslovno komuniciranje 5 ur;
- računovodenje in Slovenski računovodski standardi 20 ur;
- upravljanje tveganj in notranje kontroliranje 20 ur.

Jeseni 2021 je bilo razpisano izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni davčnik za leto 2022. V izobraževanje se je vpisalo štirinajst kandidatov. Izvedeno je bilo delno v letu 2022, nadaljuje pa se tudi v 2023. Kandidati so opravljali izpite takoj po končanih predavanjih. Za vse predmete sta bila organizirana dva redna izpitna roka, in sicer spomladanski in jesenski.

Za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni davčnik mora kandidat po uspešno opravljenih izpitih izdelati še zaključno delo. V letu 2022 so zaključno delo izdelali in uspešno zagovarjali trije kandidati.

5.2.2. Register preizkušenih davčnikov

V letu 2022 so tri osebe pridobile strokovni naziv preizkušeni davčnik.

Na 31. decembra 2022 je imelo potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva 149 preizkušenih davčnikov.

Na podlagi Pravilnika o pogojih za uvrščanje na sezname aktivnih preizkušenih imetnikov strokovnega naziva iz člena 9/II-7 ZRev-2 Inštitut na seznam aktivnih preizkušenih davčnikov uvrsti osebo, ki ji je izdal potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva preizkušeni davčnik. Oseba se s pisno izjavo zaveže, da bo pri svojem delu spoštovala Kodeks poklicne etike preizkušenega davčnika in delovala po pravilih stroke, razvrščenih v Hierarhiji pravil davčnega proučevanja in svetovanja, se stalno strokovno izobraževala v skladu s Pravilnikom o dodatnem izobraževanju in na Inštitut vložila pisno zahtevo za uvrstitev na seznam. Na 31. decembra 2022 je bilo na tem seznamu 23 preizkušenih davčnikov (na njihovo zahtevo).

5.2.3. Dopolnilno izobraževanje

Preizkušeni davčniki morajo za podaljšanje objave na seznamu aktivnih preizkušenih davčnikov v treh letih zbrati 120 ur dodatnega izobraževanja. Vsaj 60 % od zahtevanega števila ur morajo pridobiti z dodatnim izobraževanjem, ki ga organizira Inštitut, preostalih 40 % pa lahko pridobijo z drugimi oblikami izobraževanja, ki so opredeljene v Pravilniku o dodatnem izobraževanju za revizorje, preizkušene računovodje, preizkušene notranje revizorje, preizkušene poslovne finančnike, preizkušene revizorje informacijskih sistemov in preizkušene davčnike.

V letu 2022 je Inštitut organiziral seminarje na področju naslednjih davčnih tem:

- spremembe na področju dohodnine – pregled novosti in poudarki;
- obračunavanje odloženih terjatev in obveznosti za davek – praktični primeri;
- dobiček iz kapitala – nepremičnine in vrednostni papirji ter deleži v gospodarskih družbah;
- obdavčitev izbranih vrst dohodkov fizičnih oseb iz tujine;
- nepremičnine in DDV;
- najnovejša sodna praksa Sodišča EU s področja DDV-ja.

5.2.4. Davčna konferenca Slovenskega inštituta za revizijo (22. izvedba)

Davčna konferenca je bila organizirana spletno 13. in 14. januarja 2022. Teme 22. konference so bile: poenostavitev v delu Finančne uprave Republike Slovenije in načrti za prihodnost, problematika uveljavljanja povračil stroškov v postopkih davčnega nadzora, sheme delniškega nagrajevanja zaposlenih – pravni in davčni vidik, pravila obračunavanja DDV-ja pri uvozu blaga, stalna poslovna enota z vidika DDV-ja, aktualne spremembe davčne zakonodaje, kriteriji za vračanje kovidne državne pomoči in aktualna problematika, izzivi obdavčenja dohodkov fizičnih oseb iz kriptovalut, transferne cene v povezavi s prestrukturiranjem družb v skupini povezanih oseb, pridobitev vs. prenehanje davčnega rezidentstva fizične osebe v Republiki Sloveniji in davčne posledice, sodna praksa glede obdavčenja odkupov lastnih deležev v povezavi s 74. členom ZDavP-2, postopkovna vprašanja v zvezi z davčnimi inšpekcijskimi nadzori, ki se kot sporna kažejo v aktualni sodni praksi.

Konferenco je spremljalo 68 udeležencev.

5.2.5. Strokovna srečanja sekcije preizkušenih davčnikov

Odbor sekcije preizkušenih davčnikov je v letu 2022 skupaj s sekcijo preizkušenih računovodij in računovodij organiziral strokovna srečanja z naslednjimi temami:

- novela ZDDV-1;
- komunikacija s FURS-om v davčnih postopkih;
- novosti na področju povračil stroškov v zvezi z delom.

5.2.6. Hierarhija pravil davčnega proučevanja in svetovanja preizkušenih davčnikov

Odbor sekcije preizkušenih davčnikov v letu 2022 ni pripravil nobenega pravila stroke, ki bi bilo uvrščeno v Hierarhijo pravil davčnega proučevanja in svetovanja.

5.2.7. Problemska področja, povezana z obdavčenjem

Preizkušeni davčniki smo skrbno spremljali in komentirali spremembe v davčnem sistemu Republike Slovenije tudi v preteklem letu. Čeprav leto 2022 ni prineslo pomembnih premikov v davčnem sistemu, se korenita davčna reforma napoveduje v letu 2023. Preizkušeni davčniki bomo, če bo Ministrstvo za finance to ocenilo kot koristno, tvorno sodelovali pri preučevanju in predlaganju sprememb v davčnem sistemu. Preizkušeni davčniki menimo, da je smiselno, da davčna reforma ne sledi zgolj potrebam drugih državnih politik in povečanim javnofinančnim izdatkom v različnih državnih podsistemih, temveč da naj bi odražala zadovoljiv konkurenčni davčni sistem primerjalno z državami v regiji in širše v Evropi. Zato preizkušeni davčniki menimo, da bi bilo pri tem smiselno upoštevati tudi socialno politiko države, saj so davčne olajšave državljanom javnofinančno enakovredne z javnimi socialnimi transferji iz proračuna, če so do njih upravičeni isti državljani. Menimo, da davčna politika v kombinaciji s socialno politiko ne bi smela spodbujati pasivnosti državljanov oziroma njihove odvisnosti od socialnih transferjev ter ne bi smela zavirati zaposlitvenega interesa in običajnih nagrajevalnih sistemov delodajalcev. Prav tako menimo, da bi bilo smiselno, da bo davčni sistem zamejil čezmerno obremenitev zaposlenih in organizacijam omogočil doseganje višje dodane vrednosti, saj je dolgo izpostavljena socialna kapica po mnenju preizkušenih davčnikov pomemben ukrep za konkurenčnost delovno-davčnega okolja v Republiki Sloveniji. K temu dodajamo tudi nujnost ukrepov za davčno pospeševanje ali vsaj davčno konkurenčno nagrajevanje delavcev z vstopanjem v kapital delodajalcev.

Preizkušeni davčniki podpiramo čimprejšnjo implementacijo Direktive o minimalnem 15-odstotnem davku na dobiček, ki temelji na mednarodnem sporazumu OECD-ja, ki ga je podprlo 137 držav.

Davek od dohodkov pravnih oseb je v Sloveniji v letu 2022 dosegel rekordni znesek pobranega davka, kar je posledica večletne gospodarske rasti. Prav tako je treba povedati, da višina davka od dohodkov pravnih oseb korelira zlasti s spremembami BDP-ja, torej se zvišuje z gospodarsko rastjo ali pada z gospodarsko krizo, v nobenem primeru pa ne preseže 10 % vseh javnofinančnih prihodkov. Bistveno bolj so javnofinančno izdatni dohodnina, prispevki za socialno varnost ter DDV in trošarine. Zato bo stabilnost javnofinančnih prihodkov odvisna zlasti od stopnje brezposelnosti in od potrošnje. O vseh navedenih vsebinah smo preizkušeni davčniki nazadnje razpravljali na že 23. davčni konferenci, ki je bila letos v Kranjski Gori. Na konferenci nam je uspelo združiti tako predstavnike zakonodajne kot sodne veje oblasti, prav tako pa novega generalnega direktorja Finančne uprave. Strokovne predstavitve preizkušenih davčnikov in drugih vabljenih gostov so omogočile kvalitetno razpravo in apel k pravičnemu davčnemu sistemu in pravičnemu pobiranju davkov.

Slovenski inštitut za revizijo je član združenja Accountancy Europe, pri katerem deluje tudi sekcija za davke. V novem mandatu, ki je bil članom odbora preizkušenih davčnikov zaupan v letu 2021, odbor deluje tudi pri aktivnostih sekcije za davke Accountancy Europe.

5.3. Sekcija preizkušenih notranjih revizorjev

5.3.1. Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni notranji revizor

Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni notranji revizor obsega 165 ur po naslednjih temah:

- civilno pravo in gospodarske pogodbe 8 ur;
- gospodarsko pravo, pravo družb in upravljanje podjetij 16 ur;
- informacijske tehnologije za notranje revizorje in pravne podlage elektronskega poslovanja 18 ur;
- izvajanje, poročanje in spremljanje napredovanja notranjerevizijskih poslov 17 ur;
- na tveganjih zasnovano načrtovanje 20 ur;
- poklicna etika in poslovno komuniciranje 5 ur;
- poslovne finance in finančno analiziranje 12 ur;
- pravila o strokovnem in etičnem ravnanju pri notranjem revidiranju 8 ur;
- računovodstvo za odločanje 20 ur;
- sestavitev letnega poročila, konsolidiranje in revidiranje 4 ur;
- vodenje notranje revizije – dodatna znanja 17 ur;
- upravljanje tveganj in notranje kontrole 20 ur.

Jeseni 2021 je bilo razpisano izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni notranji revizor za leto 2022. V izobraževanje se je vpisalo šest kandidatov. V letu 2022 je izobraževanje potekalo v celoti. Iz izvedenih predmetov so kandidati opravljali izpite takoj po končanih predavanjih; pri vsakem predmetu sta bila organizirana dva izpitna roka, in sicer spomladanski in jesenski.

Za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni notranji revizor mora kandidat po uspešno opravljenih izpitih izdelati še zaključno delo. V letu 2022 so zaključno delo izdelali in uspešno zagovarjali štiri kandidati.

5.3.2. Register preizkušenih notranjih revizorjev

V letu 2022 so strokovni naziv pridobili trije preizkušeni notranji revizorji.

Na 31. decembra 2022 je imelo potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva 272 preizkušenih notranjih revizorjev.

Na podlagi Pravilnika o pogojih za uvrščanje na sezname aktivnih preizkušenih imetnikov strokovnega naziva iz člena 9/II-7 ZRev-2 Inštitut na seznam aktivnih preizkušenih notranjih revizorjev uvrsti osebo, ki ji je izdal potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva preizkušeni notranji revizor. Oseba se s pisno izjavo zaveže, da bo pri svojem delu spoštovala Kodeks poklicne etike notranjih revizorjev in delovala po pravilih stroke, razvrščenih v Hierarhiji pravil notranjega revidiranja, se stalno strokovno izobraževala v skladu s Pravilnikom o dodatnem izobraževanju in na Inštitut vložila pisno zahtevo za uvrstitev na seznam. Na 31. decembra 2022 je bilo na tem seznamu 94 preizkušenih notranjih revizorjev.

5.3.3. Dopolnilno izobraževanje preizkušenih notranjih revizorjev

Preizkušeni notranji revizorji morajo za podaljšanje objave podatkov na seznamu aktivnih preizkušenih notranjih revizorjev v treh letih zbrati 120 ur dodatnega izobraževanja. Vsaj 60 % od zahtevanega števila ur morajo pridobiti z dodatnim izobraževanjem, ki ga organizira Inštitut, preostalih 40 % pa lahko pridobijo z drugimi oblikami izobraževanja, ki so opredeljene v Pravilniku o dodatnem izobraževanju za revizorje, preizkušene računovodje, preizkušene notranje revizorje, preizkušene poslovne finančnike, preizkušene revizorje informacijskih sistemov in preizkušene davčnike.

V letu 2022 smo na področju notranje revizije izvedli seminarje:

- Vzorčenje po metodi denarne enote – standardni pristop;
- Upravljanje in nadzor nad porabo sredstev evropske kohezijske politike;
- Drevo prevar – teorija, primeri in odzivi;
- Uspešno načrtovanje dajanja zagotovil in letna mnenja;
- Učinkovito agilno notranje revidiranje;
- Podatkovna analitika – Excel za revizorje;
- Izvedba notranjerevizijskega posla;
- Načrtovanje notranjerevizijskega posla;
- Problemi notranjega revidiranja (s poudarkom na prikazu problemov v praksi in rešitvami).

5.3.4. Letna konferenca notranjih revizorjev (25. izvedba)

Inštitut je 24. in 25. novembra 2022 organiziral 25. letno konferenco notranjih revizorjev. Udeležencev je bilo 105. Na konferenci so bile predstavljene naslednje teme: svet izzivov in priložnosti – notranji revizor prihodnosti, novosti pri pravilih notranjega revidiranja, notranja revizija in digitalizacija, prihajajoče tehnologije, agilna metodologija notranjega revidiranja; ali smo notranji revizorji nepristranski, kot mislimo, da smo; direktiva o trajnostnem poročanju, zaščita finančnih interesov in boj proti goljufijam pri porabi sredstev EU-ja, prakse in izzivi večje skupine v tujem lastništvu, učinkovito vodenje sestankov, stres in izgorelost – kako ne znoreti in ostati zdrav.

5.3.5. Strokovna srečanja sekcije preizkušenih notranjih revizorjev

Odbor sekcije preizkušenih notranjih revizorjev je v letu 2022 organiziral strokovno srečanje *Trajnostno poslovanje in naša vloga*.

5.3.6. Hierarhija pravil notranjega revidiranja

Slovenski inštitut za revizijo v letu 2022 ni pripravil nobenega pravila stroke, ki bi bilo uvrščeno v Hierarhijo pravil notranjega revidiranja.

5.3.7. Izobraževanje za strokovni naziv državni notranji revizor in preizkušeni državni notranji revizor

Slovenski inštitut za revizijo je v letu 2021 razpisal izobraževanje za pridobitev strokovnih nazivov državni notranji revizor in preizkušeni državni notranji revizor. V izobraževanje za pridobitev naziva državni notranji revizor se je vpisalo deset kandidatov, zato je bilo v letu 2022 izobraževanje izvedeno. V izobraževanja za naziv preizkušeni državni notranji revizor pa ni bilo vpisanih dovolj kandidatov.

Za pridobitev strokovnega naziva državni notranji revizor mora kandidat po uspešno opravljenih izpitih izdelati še zaključno delo. V letu 2022 so zaključno delo izdelali in zagovarjali štirje kandidati, trije so bili pri tem uspešni.

5.3.8. Problemska področja notranje revizije

Leto 2022 ni prineslo večjih sprememb glede samega načina dela notranjih revizorjev. V delo smo že v preteklih dveh letih vnesli nujno potrebne novosti, ki so jih zahtevale nove okoliščine poslovanja. Na naše delo pa pomembno vpliva širitev področij dela notranjih revizorjev, ki je iz leta v leto večja. Ključni deležniki (kot npr. poslovodstvo, revizijska komisija ...) tako od nas pričakujejo in ponekod že zahtevajo, da imamo široka, neomejena področja delovanja, ki že zdavnaj presegajo ne le finančna tveganja, temveč tudi operativna in strateška področja. Danes mora notranja revizija prav tako obravnavati mehke teme, kot so etika, organizacijska kultura itd. Med drugim opazamo vse večji razkorak med zahtevnostjo in odgovornostjo dela notranjih revizorjev na eni strani ter kompenzacijami (plačili) za kakovostno opravljeno delo, vlaganji v izobraževanje in tehnično podporo na drugi. Zato je privlačnost našega dela in s tem zanimanje zanj upravičeno čedalje manjše, posledično pa se notranji revizorji prezaposlujejo na druga poslovna področja.

Z vse višjimi pričakovanji je možno tudi, da ključni deležniki pomembno manj razumejo vlogo notranjih revizorjev. V praksi se pojavljata dve skrajnosti, in sicer, da se ponekod notranje revizorje izkorišča za področja, za katera nismo pristojni oziroma kompetentni (kot npr. za področje preiskovanja prevar), medtem ko nas drugje ključni deležniki še vedno vidijo kot nekoga, ki le preverja za nazaj, opozarja na že nastale nepravilnosti in napake. Danes moramo notranji revizorji odigrati vlogo strateško pomembnega sodelavca v organizaciji, ki z ocenjevanjem in vključitvijo potencialnih tveganj v revizijsko analizo tveganj zagotavljamo, da se poslovodstvo organizacije lahko še pravočasno odzove na hitre spremembe in sprejema pravilne odločitve. Za ustrezno umestitev notranjih revizorjev v organizaciji in razumevanje, kaj vse lahko/smemo delati, pa lahko veliko pripomoremo tudi notranji revizorji sami, in sicer s stalnim izobraževanjem ključnih deležnikov, predstavitvijo dobre prakse ter vključitvijo področij in omejitev našega dela v notranjerevizijski listini.

V zadnjih letih zaznavamo vse več pritiskov na notranjo revizijo, da pripravi celovito mnenje. Pri tem ključni deležniki največkrat napačno interpretirajo Standarde strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, češ da je priprava celovitega mnenja obvezna. Zavedati se moramo, da mora biti za izdajo celovitega mnenja izpolnjena vrsta pogojev, npr. zrelost organizacije, razvita druga linija poročanja itd. Celovito mnenje mora upoštevati tudi strategije, cilje in tveganja organizacije ter pričakovanja poslovodstva, organa nadzora in drugih deležnikov ter biti podprto z zadostnimi, zanesljivimi, ustreznimi in koristnimi informacijami. Ključni deležniki morajo razumeti, da priprava celovitega mnenja ni odvisna samo od notranjih revizorjev, ampak od celotne organizacije – predvsem od njene zrelosti, ustroja in popisa notranjih kontrol, velikosti notranje revizije, podpore poslovodstva itd.

Notranji revizorji smo sposobni in pripravljeni pomagati, da je poslovanje organizacij v prihodnje še uspešnejše in učinkovitejše. Naše delo bi se moralo ocenjevati po načelu dodajanja vrednosti, ne pa biti le ozko merjeno s kazalniki, kot so npr. delež realizacije plana, število porabljenih dni za posamični notranjerevizijski posel itd.

V letu 2022 smo prvič po dveh letih srečevanj na daljavo letno konferenco izpeljali v živo. S skrbnim izborom tem in predavateljev smo nakazali smeri in področja, v katera moramo notranji revizorji že danes vlagati svoj čas, znanje in napore. Zavedamo se, da moramo, če želimo ostati v koraku s časom, nenehno skrbeti za razvoj novih veščin in kompetenc. Naloga odbora je, da svojim članom ponudi izobraževanja na področjih, ki predstavljajo pomembne priložnosti za notranje revizorje, ki želijo (p)ostati nepogrešljivi v svojem poklicu. Z organizacijo seminarjev, strokovnih srečanj in

delavnic smo se potrudili, da smo zajeli najaktualnejša področja tako s teoretičnega kot tudi praktičnega vidika iz slovenskega in mednarodnega okolja. Želimo pa poudariti, da si v odboru želimo več sodelovanja med notranjimi revizorji, prav tako tudi izpostavljanje konkretnih problemov, ki zadevajo naše vsakodnevno delo. Kljub rednemu obračanju na člane še vedno pridobimo zelo malo vprašanj, ki so izhodišče za naše delo, da lahko ponudimo kakovostne rešitve.

5.4. Sekcija preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov

5.4.1. Izobraževanje za preizkušenega revizorja informacijskih sistemov

Izobraževanje za strokovni naziv preizkušeni revizor informacijskih sistemov obsega 78 ur po naslednjih temah:

- uvod v revidiranje informacijskih sistemov 20 ur;
- mednarodni standardi, primeri dobre prakse in kontrolni okvir na področju IT-ja 35 ur;
- informacijsko pravo 17 ur;
- pravila revidiranja računovodskih izkazov in revizorjevo poročanje 6 ur.

Jeseni 2021 je bilo razpisano izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni revizor informacijskih sistemov za leto 2022. V izobraževanje je bilo vpisanih premalo kandidatov, zato ga v letu 2022 nismo izvedli. So pa lahko kandidati, vpisani v izobraževanje v preteklih letih, opravljali izpite spomladi in jeseni.

Za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni revizor informacijskih sistemov mora kandidat po uspešno opravljenih izpitih izdelati še zaključno delo. V letu 2022 noben kandidat ni oddal zaključnega dela.

5.4.2. Register preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov

V letu 2022 strokovnega naziva ni pridobil noben preizkušeni revizor informacijskih sistemov.

Na 31. decembra 2022 je imelo potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva 107 preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov. Na podlagi Pravilnika o pogojih za uvrščanje na sezname aktivnih preizkušenih imetnikov strokovnega naziva iz člena 9/II-7 ZRev-2 Inštitut na seznam aktivnih preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov uvrsti osebo, ki ji je izdal potrdilo o pridobitvi strokovnega naziva preizkušeni revizor informacijskih sistemov. Oseba se s pisno izjavo zaveže, da bo pri svojem delu spoštovala Kodeks poklicne etike preizkušenega revizorja informacijskih sistemov in delovala po pravilih stroke, razvrščenih v Hierarhiji pravil revidiranja informacijskih sistemov, se stalno strokovno izobraževala v skladu s Pravilnikom o dodatnem izobraževanju in na Inštitut vložila pisno zahtevo za uvrstitev na seznam. Na 31. decembra 2022 je bilo na tem seznamu 20 preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov.

5.4.3. Dopolnilno izobraževanje preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov

Preizkušeni revizorji informacijskih sistemov morajo za podaljšanje objave podatkov na seznamu aktivnih preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov, ki se dodatno izobražujejo po pravilih Inštituta, v dveh letih zbrati 80 ur dodatnega izobraževanja. Vsaj 60 % od zahtevanega števila ur morajo pridobiti z dodatnim izobraževanjem, ki ga organizira Inštitut, preostalih 40 % pa lahko pridobijo z drugimi oblikami izobraževanja, ki so opredeljene v Pravilniku o dodatnem izobraževanju za revizorje, preizkušene računovodje, preizkušene notranje revizorje, preizkušene poslovne finančnike, preizkušene revizorje informacijskih sistemov in preizkušene davčnike.

V letu 2022 smo na področju revizije informacijskih sistemov izvedli seminarje:

- Upravljanje gesel;
- Dobre prakse, okviri in standardi na področju kibernetne varnosti;
- Kibernetno varovanje;
- Predpisana varnost v EU-ju.

5.4.4. Mednarodna konferenca o revidiranju in kontroli informacijskih sistemov (30. izvedba)

Inštitut je 21. in 22. septembra 2022 organiziral 30. mednarodno konferenco o revidiranju in kontroli informacijskih sistemov. Konferenca s 60 udeleženci je bila v Kranjski Gori. Obravnavali smo teme: SIEM & SOC revizija, kibernetna varnost, temelječa na NIST-u, revizija strategije IT-ja, revizija SLA, revizija upravljanja sprememb, revizija upravljanja kopij, revizija upravljanja popravkov, revizija upravljanja identitet, revizija upravljanja privilegiranih dostopov, revizija informacijskih kontrol, revizija po GDPR-ju in DPIA-ju, revizija neprekinjenega poslovanja, revizija uspešnosti/učinkovitosti IT projekta, revizija aplikativnih kontrol, revizija kibernetnih tveganj, revizija spletne aplikacije, revizija MS SQL, revizija nastavitve požarne pregrade, revizija oblačnih storitev, hekanje časa ter bonton na spletu in spletnih sestankih.

5.4.5. Strokovna srečanja sekcije preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov

Odbor sekcije preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov je v letu 2022 organiziral strokovna srečanja:

- Študija primera revizije informacijske podpore delovanju organizacije: Računsko sodišče – zagotavljanje informacijske podpore delovanju CSD-ja;
- Kam vodi veriženje blokov;
- Neprekinjeno poslovanje organizacije in revidiranje neprekinjenega poslovanja;
- Kako oceniti raven zrelosti kontrol za zagotavljanje kibernetne varnosti – primer pristopa v praksi;
- Izzivi varstva zasebnosti na področju umetne inteligence;
- Umetna inteligenca spreminja obraz kibernetne varnosti;
- Revidiranje lokalne samouprave;
- Kibernetno ustrahovanje med mladostniki v Zasavju.

5.4.6. Hierarhija pravil revidiranja informacijskih sistemov

Odbor sekcije preizkušenih revizorjev informacijskih sistemov v letu 2022 ni objavil nobenega novega pravila stroke.

5.4.7. Problemska področja revizije informacijskih sistemov

Ob koncu leta 2022 je organizacija OpenAI, podjetje za raziskave in uvajanje umetne inteligence, javnosti dala na razpolago prvi sistem splošne umetne inteligence ChatGPT, ki komunicira na pogovorni način. Format dialoga omogoča, da ChatGPT odgovori na dodatna vprašanja, prizna svoje napake, izpodbija napačne premise in zavrne neustrezne zahteve. Poleg modela ChatGPT je organizacija OpenAI izdala sorodni model InstructGPT, usposobljen za sledenje navodilom v pozivu in ki zagotavlja podrobnejše odgovore. Nove splošno uporabne modele umetne inteligence v naslednjih mesecih napovedujejo še Google, Amazon, Baidoo in številna druga največja imena na področju informacijskih tehnologij. Kljub temu da so prvi sistemi splošne umetne inteligence, namenjeni javnosti, v številnih pogledih še nepopolni, si obetamo, da bodo omogočili nove oblike

programiranja, da bo z njimi mogoče neposredno podpreti številne organizacijske procese in da bodo delovali kot napredni repozitoriji znanja. Vpliv, ki ga bo imel ta vidik razvoja na revizijo informacijskih sistemov, ta trenutek še ni jasen, ocenjujejo pa, da bo zelo pomemben.

Eden izmed najpomembnejših dejavnikov zaostanka EU-ja na področju umetne inteligence je zakonodaja s področja varstva podatkov, ki je evropska podjetja omejila pri ustvarjanju velikih naborov podatkov, potrebnih v začetnih fazah vzpostavljanja sistemov umetne inteligence. EU skuša z novo Evropsko strategijo za podatke zmanjšati zaostanek na tem področju, vendar pričakujemo, da bo usklajevanje zakonodaje o posredovanju podatkov in zakonodaje o varstvu podatkov zahtevalo izjemno veliko tehnoloških vložkov, od revizorjev informacijskih sistemov pa veliko napora pri preverjanju skladnosti z včasih nasprotujočimi si predpisi.

Leto 2022 so zaznamovali tudi številni napadi z izsiljevalsko škodljivo kodo. Gospodarska kriza bo po pričakovanjih še posebej vplivala na nekatere države z močno razvitim sektorjem kibernetnega kriminala, na primer na Severno Korejo, Turčijo, Rusijo in Ukrajino. V teh državah je kibernetni kriminal eden izmed glavnih ali celo glavni vir tujih valut, zato je pričakovati, da bodo različni semidržavni akterji še okrepili napade na evropske tarče. Organizacije v Sloveniji ob kibernetnih napadih praktično nimajo dostopa do organizirane pomoči oziroma morajo najemati drage strokovnjake. Zato ocenjujemo, da bo vloga revizorjev informacijskih sistemov tako z vidika poslov dajanja zagotovil kot tudi z vidika svetovalnih poslov v letu 2023 čedalje pomembnejša. Revizorji informacijskih sistemov in drugi strokovnjaki s področja zagotavljanja informacijske varnosti ne morejo preprečiti vseh kibernetnih in sorodnih incidentov, lahko pa organizacijam pomagajo in za začetek odpravijo največje varnostne pomanjkljivosti ter nato postopoma nadgrajujejo varnost svojih informacij.

5.5. Sekcija preizkušenih poslovnih finančnikov

Tudi v letu 2022 sekcija preizkušenih poslovnih finančnikov ni delovala.

5.6. Sekcija pooblaščenih ocenjevalcev

5.6.1. Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij

Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij traja 191 ur po naslednjih temah:

- celovita analiza poslovnega okolja, dejavnosti in podjetja 19 ur;
- finančno modeliranje 11 ur;
- gospodarsko pravo, pravo družb in upravljanje podjetij 16 ur;
- izdelava ocene vrednosti na izbranem primeru 18 ur;
- izbrane teme iz sodobnih poslovnih financ 31 ur;
- metode ocenjevanja vrednosti podjetij 29 ur;
- obdavčitev pravnih oseb in davčni vidiki poslovnih združitvev 8 ur;
- osnove računovodenja in revidiranja 9 ur;
- poklicna etika in poslovno komuniciranje 5 ur;
- posebnosti pri ocenjevanju vrednosti podjetij 36 ur;
- pravila stroke ocenjevanja vrednosti 9 ur.

V letu 2021 je bilo razpisano izobraževanje, ki se je začelo januarja 2022. V izobraževanje so se vpisali štiri kandidati. Izvedeno je bilo delno v letu 2022, nadaljuje pa se tudi v 2023. Iz izvedenih predmetov so kandidati opravljali izpite takoj po končanih predavanjih. Organizirana sta bili dva izpitna roka, in sicer spomladanski in jesenski.

Za pridobitev potrdila o pridobitvi strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij mora kandidat po uspešno opravljenih izpitih izdelati še zaključno delo. V letu 2022 so zaključno delo zagovarjali trije kandidati, eden je bil na zagovoru uspešen.

5.6.2. Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin

Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin obsega 157 ur po naslednjih temah:

- ekonomika trga nepremičnin 12 ur;
- finančna matematika in statistične metode 6 ur;
- gospodarske pogodbe in civilno pravo 6 ur;
- ugotavljanje predmeta ocenjevanja vrednosti 11 ur;
- izdelava ocene vrednosti nepremičnine na izbranem primeru 4 ur;
- načini in metode ocenjevanja vrednosti nepremičnin 36 ur;
- osnove poslovnih financ 10 ur;
- osnovna pravna znanja 8 ur;
- posebnosti pri nepremičninah in ocenjevanje vrednosti za posebne namene 20 ur;
- računovodenje in davki 12 ur;

- standardi ocenjevanja vrednosti 14 ur;
- vrednotenje zemljišč in analiza najgospodarnejše uporabe 18 ur.

V izobraževanje, ki se je začelo januarja 2022, se je vpisalo 33 kandidatov. Ispite so opravljali takoj po končanih predavanjih. V letu 2022 sta bila za vsak predmet organizirana najmanj dva izpitna roka.

Za pridobitev potrdila o pridobitvi strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin mora kandidat po uspešno opravljenih izpiti izdelati še zaključno delo. V letu 2022 je zaključno delo zagovarjalo 33 kandidatov, 13 kandidatov je bilo na zagovoru uspešnih.

5.6.3. Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti strojev in opreme

Izobraževanje za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti strojev in opreme obsega 122 ur po naslednjih temah:

- finančna matematika in statistične metode 6 ur;
- gospodarske pogodbe in civilno pravo 8 ur;
- načini in metode ocenjevanja vrednosti premičnin 33 ur;
- osnove ocenjevanja vrednosti strojev in opreme 25 ur;
- osnove poslovnih financ 10 ur;
- osnovna pravna znanja 8 ur;
- poročanje o oceni vrednosti 6 ur;
- računovodenje in davki 12 ur;
- standardi ocenjevanja vrednosti 14 ur.

Ni bilo prijavljenih kandidatov, zato v letu 2022 nismo izvajali izobraževanja, razpisali pa smo dva redna izpitna roka.

Za pridobitev potrdila o pridobitvi strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti strojev in opreme mora kandidat po uspešno opravljenih izpiti izdelati še zaključno delo. V letu 2022 je zaključno delo uspešno zagovarjal en kandidat.

5.6.4. Register pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti

Pogoji za pridobitev dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti po ZRev-2 so zaključen študijski program druge stopnje po zakonu, ki ureja visoko šolstvo, oziroma najmanj tej stopnji enakovredna izobrazba, uspešno opravljen preizkus strokovnih znanj za posamezen naziv, pet let delovnih izkušenj na področju, ki zahteva znanje, potrebno za opravljanje nalog ocenjevanja vrednosti podjetij, nepremičnin oziroma strojev in opreme, dejstvo, da oseba ni (bila) pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper premoženje oziroma gospodarstvo, oseba mora imeti visoko raven aktivnega znanja slovenščine, v preteklosti ji ni bilo odvzeto dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca. Oseba, ki izpolnjuje te pogoje, lahko zaprosi za izdajo dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti. Dovoljenje za opravljanje nalog je v letu 2022 pridobilo pet pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti podjetij, šestnajst pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin in dva pooblaščenega ocenjevalca vrednosti strojev in opreme.

V ZRev-2 je bilo določeno, da dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti velja dve leti¹ od izdaje. Veljavnost dovoljenja se podaljša, če imetnik dovoljenja opravi dodatno strokovno izobraževanje po programu, ki ga določi Inštitut. V letu 2022 je dovoljenje za opravljanje nalog poteklo 40 pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti podjetij, 34 je bilo dovoljenje na njihovo zahtevo podaljšano. Dovoljenje je poteklo tudi 61 pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti nepremičnin, 53 je bilo na njihovo zahtevo podaljšano. Prav tako je dovoljenje poteklo petim pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti strojev in opreme; štirim, ki so vložili zahteve za njegovo podaljšanje, je bilo podaljšano.

Na 31. decembra 2022 je imelo dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti podjetij 81 ocenjevalcev vrednosti podjetij. V register je bilo vpisanih tudi 160 pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin ter 11 ocenjevalcev vrednosti strojev in opreme z dovoljenjem za opravljanje nalog.

5.6.5. Dopolnilno izobraževanje pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti

Pooblašчени ocenjevalci vrednosti so morali za podaljšanje dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti v treh letih zbrati 120 ur dodatnega izobraževanja. Vsaj 60 % od zahtevanega števila ur morajo pridobiti z dodatnim izobraževanjem, ki ga organizira Inštitut, od tega najmanj polovico z izobraževanjem, ki ga Inštitut označi z oznako C, preostalih 40 % pa lahko pridobijo z drugimi oblikami izobraževanja, ki so opredeljene v Pravilniku o dodatnem izobraževanju za podaljšanje dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti.

Večino seminarjev za dodatno izobraževanje organizira Inštitut. V letu 2022 smo organizirali naslednje seminarje oziroma delavnice:

- Nova prostorska in gradbena zakonodaja;
- Urbanistični parametri v ocenjevanju vrednosti nepremičnin;
- Uporaba opcij in simulacij Monte Carlo pri ocenjevanju vrednosti;
- Legalizacija objektov;
- Analiza najgospodarnejše uporabe;
- Tržni načini ocenjevanja vrednosti podjetij;
- Potresna ogroženost stavb v Sloveniji;
- Ocenjevanje vrednosti prednostnih delnic in njihove značilnosti;
- Kakovostni pregledi nepremičnin;
- Nakupi in prevzemi podjetij – najpogostejši mehanizmi določanja končne kupnine.

5.6.6. Letna konferenca ocenjevalcev vrednosti (25. izvedba)

Inštitut je 16. in 17. junija 2022 organiziral 25. letno konferenco ocenjevalcev vrednosti. Njeno delo je spremljalo 170 udeležencev. Na konferenci so bile obravnavane naslednje teme: makroekonomske in finančne razmere v Sloveniji, ekonometrični model za napovedovanje gibanja cen nepremičnin, diskontna stopnja, delovanje alternativnih skladov v Sloveniji, stanje na hrvaškem trgu nepremičnin, baterijska vozila in baterijski zalogovniki, podnebna zakonodaja EU-ja, ki bo spremenila nepremičnine, predstavitev ESG-ja in vpliv na vrednost nepremičnin, gospodarska realnost ESG-ja, pomen skrbnih pregledov v povezavi z ocenjevanjem vrednosti,

¹ Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o revidiranju, ki je začel veljati 12. januarja 2019, se obdobje veljavnosti dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti z dveh let podaljša na tri.

sodna praksa pri obdavčenju odkupov lastnih deležev v povezavi s 74. členom ZDavP-2, etični hekerji.

5.6.7. Strokovna srečanja sekcije pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti

Odbor sekcije pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti je v letu 2022 nadaljeval organizacijo strokovnih srečanj, na katerih je in bo tudi v prihodnje obravnaval aktualne strokovne teme. Organizirani sta bili dve strokovni srečanja:

- MSOV-ji 2022 – pregled sprememb,
- Predstavitve načinov dostopa do informacij in podatkov po prenovi distribucijskega okolja GURS-a.

5.6.8. Pravila ocenjevanja vrednosti

Inštitut v letu 2022 ni objavil nobenega novega pravila stroke.

5.6.9. Problemska področja ocenjevanja vrednosti

V letu 2022 je bilo področje ocenjevanja vrednosti zaznamovano s tematiko ESG-ja (iz angl. *Environmental, Social and Governance*). Trajnostni razvoj, ki je sicer pomembna tema že vrsto let, se je postopoma začel uveljavljati v obliki zakonodajnih okvirov in predpisov v dejavnostih, s katerimi je področje ocenjevanja tesno povezano. Med tovrstnimi področji je predvsem bančništvo, v okviru katerega ocenjevalci vrednosti delujemo na področju zavarovanega posojanja. Pri vpeljevanju načel ESG v slovensko stroko ocenjevanja vrednosti smo prevzeli aktivno vlogo. Z Združenjem bank Slovenije (ZBS) smo ustanovili multidisciplinarno delovno skupino, ki je pripravila strokovne rešitve za vključevanje okoljskih in podnebnih dejavnikov v poročanje o ocenah vrednosti (predvsem) pri ocenjevanju vrednosti nepremičnin. Kot strokovno rešitev, s katero smo se prilagodili zahtevam zakonodaje s tega področja, smo pripravili poseben obrazec, ki razkriva vse relevantne podatke o okoljskih in podnebnih tveganjih. Obrazec mora biti sestavni del poročila o oceni vrednosti nepremičnine za namen zavarovanega posojanja. Obrazec je veljaven samo skupaj s celotnim poročilom o oceni vrednosti nepremičnine. Ločena uporaba obrazca ni dovoljena.

Leto 2022 je bilo zaznamovano tudi z začetkom energetske krize, ki je sprožila prilagajanje novonastalim energetskim razmeram. Začetek energetske krize je pospešil proces tehnološkega prilagajanja dejavnosti, pri katerih poraba energentov predstavlja pomemben strošek poslovanja. S spremembo tehnoloških paradigem se je pojavilo pospešeno funkcionalno zastarevanje starih tehnologij in nepremičnin, ki se v življenjski dobi niso ustrezno posodabljele, tako da ne ustrezajo več sodobnim normativom energijske učinkovitosti. Vse to pomembno vpliva na stroko ocenjevanja vrednosti. Pospešeno funkcionalno zastarevanje pomembno vpliva na vrednost nepremičnin, strojev in opreme. Pričakujemo, da se bo v naslednjih letih na trgu začela izrazitejša diferenciacija med nepremičninami in tehnološkimi rešitvami, ki so sodobne in energijsko učinkovite, ter nepremičninami in tehnologijami, ki tem standardom ne sledijo. Odbor pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti se je problematike lotil z ustanovitvijo delovne skupine, ki se ukvarja z vplivom funkcionalnega zastarevanja na ocenjene vrednosti sredstev, ki so podvržene funkcionalnemu zastarevanju. Odbor pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti je ves čas v aktivnem stiku z ocenjevalci vrednosti in soustvarja strokovne rešitve, povezane s funkcionalnim zastaranjem. Te strokovne rešitve bomo predstavili v strokovni spletni reviji SIR*IUS ter na strokovnih srečanjih, ki jih bomo za pooblaščene ocenjevalce vrednosti organizirali na začetku leta 2023.

Poleg ESG področja in spremembe energetske paradigme je bilo leto 2022 zaznamovano z naraščajočo inflacijo, na katero so se centralne banke odzvale s korenito spremembo denarnih in fiskalnih politik. Po dolgem obdobju ekspanzivnih denarnih politik, s katerimi so poskušale vzpostaviti ekonomsko okolje, ki bi podpiralo rast ekonomske aktivnosti, je za leto 2022 značilen zasak. Ekspanzivno monetarno in fiskalno politiko sta zamenjali restriktivna monetarna in fiskalna politika. Centralne banke so začele zmanjševati obseg denarja v obtoku. Hkrati so s ciljem zniževanja inflacije začele zviševati temeljne obrestne mere. Oboje je sovpadalo z zmanjševanjem kovidne pomoči, ki je v zadnjih treh letih povečevala kupno moč prebivalstva in pomembno pripomogla k stabilnosti ekonomskih sistemov. Na finančnih trgih so zaradi tovrstnih ukrepov nastala izrazita neravnovesja in anomalije, ki so povzročile, da so se porušila razmerja med ključnimi finančnimi parametri, ki jih ocenjevalci vrednosti uporabljamo v okviru ocenjevanja vrednosti. Še posebej to velja za področje določanja netvegane stopnje donosa in diskontnih stopenj oz. mer kapitalizacije. Nastalo je »nenaravno« razmerje med inflacijo in obrestnimi merami, pri čemer je stopnja inflacije višja od obrestnih mer. To nesorazmerje je omejilo uporabnost klasičnih finančnih modelov določanja diskontnih stopenj. Ustanovili smo delovno skupino, ki je začela poglobljeno raziskovati to področje. Cilj delovne skupine je, da pripravi strokovno utemeljene rešitve za določanje netvegane stopnje donosa, diskontnih stopenj oz. mer kapitalizacije v razmerah visoke inflacije. Tudi te strokovne rešitve bomo pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti predstavili s prispevki v spletni reviji SIR*IUS, na strokovnih srečanjih, konferenci pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti in seminarjih ter jih tako vključili v Hierarhijo pravil ocenjevanja vrednosti.

Inštitut za revizijo je član dveh najpomembnejših mednarodnih organizacij, in sicer Mednarodnega odbora za standarde ocenjevanja vrednosti (IVSC) in Združenja TEGoVA. S svojim članom v odboru za pripravo novih mednarodnih standardov smo se aktivno vključevali v delo mednarodnega odbora IVSC, hkrati pa smo aktivno vključeni tudi v delo mednarodne organizacije TEGoVA, ki povezuje evropske ocenjevalce vrednosti. IVSC je v letu 2022 predstavil nekaj predlogov za dopolnitev MSOV-jev, ki smo jih v odboru ocenjevalcev vrednosti vsebinsko pregledali in nanje podali pripombe. Najpomembnejše novosti so na področju obravnavanja področja ESG ter na področju problematike uporabe AVM-jev (*Automated Valuation Models*). Ker sta obe področji izjemnega pomena tudi za slovensko stroko ocenjevanja vrednosti, bomo z organizacijama IVSC in TEGoVA aktivno sodelovali pri nadaljnji pripravi strokovnih rešitev.

Da bi pooblaščenim ocenjevalcem zagotovili dostop do najnovejših spoznanj na področju ocenjevanja vrednosti, vsako leto v Slovenijo povabimo vsaj enega tujega eminentnega strokovnjaka s področja ocenjevanja vrednosti. V želji, da bi izmenjali informacije o dogajanju v različnih državah, smo na konferenco ocenjevalcev vrednosti povabili predstavnika združenja TEGoVA, da je predstavil smernice, ki jim bo ta organizacija na področju trajnostnega poslovanja sledila v prihodnje.

Cilj odbora POV-jev je, da se z ustrezno podporo pri pripravi pravil stroke ocenjevanja vrednosti, pri izobraževanju ter izdajanju strokovnih mnenj in rešitev še naprej čim aktivneje vključuje v razvoj in promocijo stroke ocenjevanja vrednosti v Sloveniji. S tem uresničujemo zastavljeni cilj, da smo najbolj prepoznavna strokovna organizacija na področju ocenjevanja vrednosti v Sloveniji. Redno izobraževanje za pridobivanje naziva pooblaščenim ocenjevalec vrednosti je v 2022 potekalo v skladu z začrtanim programom. Zadovoljni smo z zanimanjem za pridobitev nazivov na vseh treh področjih. S prihodom novih in mlajših ocenjevalcev vrednosti stroka ocenjevanja vrednosti pridobiva strokovno širino, saj z novimi člani prihajajo tudi nova znanja. V prenovljenih programih rednega izobraževanja so tako področja, ki jih še v bližnji preteklosti ocenjevalska stroka ni pokrivala. Hitro se odzivamo na spremembe zakonodaje in predpisov, ki so povezani s stroko ocenjevanja vrednosti. Vse nove vsebine ponujamo tudi ocenjevalcem vrednosti, ki so svoje

izobraževanje zaključili, ko teh vsebin ni bilo v programu rednega izobraževanja. Z odzivom slušateljev smo zelo zadovoljni, saj je pozitiven.

Leto 2022 je bilo za stroko ocenjevanja zelo aktivno. Zahtevne razmere in številne spremembe zakonodaje so našo organizacijo aktivirale in združile v želji, da stroka ocenjevanja vrednosti zaostrene razmere izkoristi za pospešen strokovni razvoj ter še posebej plemeniti sodelovanje z drugimi strokami s področja financ in računovodstva, predvsem pa z ustanovami, ki so uporabnice naših strokovnih rešitev.

5.6.10. Nadzor nad pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti

Po ZRev-2 se nadzor nad pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti opravlja zaradi preverjanja, ali pooblašчени ocenjevalci vrednosti pri opravljanju ocenjevanja vrednosti ravna po pravih ocenjevanja vrednosti. Nadzor se opravlja:

- s sprotnim preverjanjem, ali osebe, ki zaprosijo za izdajo dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti, izpolnjujejo pogoje iz 90. člena ZRev-2;
- z neposrednim in sprotnim spremljanjem, ali oseba, ki zaprosi za podaljšanje veljavnosti dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega ocenjevalca vrednosti, izpolnjuje pogoje za to podaljšanje, kar pomeni, da se ugotavlja, ali je oseba opravila program dodatnega strokovnega izobraževanja;
- s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti, ki so po določbah zakona dolžni poročati Inštitutu oziroma ga obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah; na podlagi 96. člena ZRev-2 so pooblašчени ocenjevalci vrednosti Inštitutu dolžni poročati o spremembah podatkov, ki se vpisujejo v register, in sicer v 15 dneh od spremembe, ter o pogodbah o ocenjevanju vrednosti, ki so jih sklenili za posamezno poslovno leto v skladu s Pravilnikom o rednem letnem poročanju pooblaščenih ocenjevalcev;
- s pregledi dela pooblaščenih ocenjevalcev na podlagi sprejetega letnega načrta opravljanja nadzorov o spremembah podatkov, ki se vpisujejo v register, in sicer so to dolžni storiti v 15 dneh od spremembe, ter o pogodbah o ocenjevanju vrednosti, ki so jih sklenili za posamezno poslovno leto v skladu s Pravilnikom o rednem letnem poročanju pooblaščenih ocenjevalcev;
- s pregledi dela pooblaščenih ocenjevalcev na podlagi sprejetega letnega načrta opravljanja nadzorov.

Inštitut je opravljal nadzor na vseh z zakonom predvidenih področjih. Pooblašчени ocenjevalci v skladu z zahtevo za opravljanje pregleda nalog predložijo Inštitutu dokumentacijo, ki je predmet nadzora. Za posamezen nadzor so praviloma pooblašчени dva pooblaščena ocenjevalca vrednosti in vodja postopka. Po pregledu dokumentacije pooblaščene osebe sestavijo zapisnik, v katerem podrobno opišejo nepravilnosti, ki so jih ugotovile pri izvajanju nadzora. Zapisnik prejme pooblaščeni ocenjevalec vrednosti najkasneje v osmih dneh po opravljenem nadzoru s pozivom, da v roku, ki ga določi Inštitut (običajno v 15 dneh), predloži pisne pripombe. Zapisnike in pripombe k njim obravnava Strokovni svet, ki ugotavlja, ali je na podlagi v nadzoru ugotovljenih dejstev mogoče sklepati o sumu pomembnejših nepravilnosti, ki bi zahtevale ustrezno ukrepanje, če bi bile v postopku izrekanja sankcije potrjene. Inštitut obvesti ANR o sumu morebitnih pomembnejših nepravilnosti za vsak posamezni nadzirani subjekt v strokovnem mnenju. Poleg tega izroči Inštitut ANR-ju vso dokumentacijo, pridobljeno pri nadzoru, vključno z zapisnikom, pripombami k zapisniku in priporočili za kakovostnejše opravljanje nalog pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti.

5.6.11. Opravljeni pregledi opravljanja nalog pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti v letu 2022

Leta 2022 smo nadaljevali preglede opravljanja nalog pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti na podlagi ZRev-2. Načrt opravljanja nadzorov za leto 2022 je na podlagi strateškega načrta sprejel Strokovni svet, z njim pa smo seznanili tudi Agencijo za javni nadzor nad revidiranjem. Tako so se v skladu z letnim načrtom za leto 2022 začeli postopki nadzora nad trinajstimi pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti nepremičnin, štirimi pooblaščenimi ocenjevalci vrednosti podjetij (en nadzor, predviden v načrtu za leto 2022, še ni bil začet) ter enim pooblaščenim ocenjevalcem vrednosti strojev in opreme. Vsi nadzori, ki so se začeli v letu 2022, so bili zaključeni. Podatki o opravljenih nadzorih so prikazani v preglednici 1.

Preglednica 1: Podatki o opravljenih nadzorih

	Število ocenjevalcev vrednosti na 31. 12. 2022	Število tistih, ki ocenjujejo vrednost (na 15. 5. 2022)	Začeti nadzori
Pooblaščeni ocenjevalci vrednosti nepremičnin	160	109 ²	13
Pooblaščeni ocenjevalci vrednosti podjetij	81	40 ³	4
Pooblaščeni ocenjevalci vrednosti strojev in opreme	11	9 ⁴	1

5.6.12. Pomembnejše nepravilnosti, ugotovljene pri opravljanju nadzorov

Pri opravljanju nadzorov v letu 2022 je Inštitut pri pregledu dela posameznih pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti ugotovil pomembnejše nepravilnosti, o katerih je v strokovnih mnenjih obvestil ANR. Pregled ugotovljenih nepravilnosti na podlagi ZRev-2 je v preglednici 2.

² Sedem pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti nepremičnin je poročalo o pregledovanju poročil po SPS-ju 7.

³ Pet pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti podjetij je poročalo tudi o poročilih v skladu z ZFPPIPP-jem in en o pregledu poročila v skladu s SPS-jem 7.

⁴ Dva pooblaščenca ocenjevalca vrednosti strojev in opreme sta poročala o pregledu poročil po SPS-ju 7.

Preglednica 2: Pomembnejše nepravilnosti, ugotovljene pri opravljanju nadzorov v letu 2022

Subjekt nadzora	Leto 2022	
	Število zaključenih postopkov nadzora v letu 2022	Primeri ugotovljenih pomembnejših nepravilnosti
Pooblaščen ocenjevalci vrednosti nepremičnin	14 ⁵	2
Pooblaščen ocenjevalci vrednosti podjetij	5 ⁶	4
Pooblaščen ocenjevalci vrednosti strojev in opreme	2 ⁷	1

6. DRUGE NALOGE INŠTITUTA

V tem poročilu je opisana izpolnitev programa dela za leto 2022 po sekcijah. Delo Inštituta v preteklem letu pa je segalo še na druga področja. Poročamo le o nekaterih najpomembnejših.

6.1. Izdajateljska dejavnost

V letu 2022 je Inštitut nadaljeval izdajo spletne revije SIR*IUS, v kateri je pozornost posvečena predvsem strokovnim problemom na področjih davkov, računovodstva, ocenjevanja vrednosti, zunanje revizije, revizije informacijskih sistemov in notranje revizije. Razdeljena je v tri sklope, od katerih prvi zajema teoretične strokovne članke z različnih področij, drugi del strokovne razlage praktičnih problemov, ki jih predhodno obravnavajo in potrjujejo ustrezni organi Slovenskega inštituta za revizijo, tretji del pa je namenjen raznim obvestilom Inštituta.

6.2. Dodatno izobraževanje

Poleg posvetovanj, ki so jih po svojem programu dela pripravile posamezne sekcije, je Inštitut pripravil:

- seminar Kako varovati osebne podatke: pregled področja in praktični napotki;
- seminar Novosti na področju stvarnega in zemljiškopravnega prava;
- delavnico Napredna uporaba in avtomatiziranje opravil v MS Excelu v praksi;
- delavnico Analitični postopki obdelave podatkov;
- delavnico Uporaba temeljnih statističnih metod v finančah in ekonomiji;
- seminar Pasti uvedbe nove ERP rešitve v poslovanje organizacije;
- seminar Delovno in socialno pravo;
- seminar Poslovanje z e-Dokumenti;
- seminar Promet z nepremičninami in problematika prodaje nepremičnin z mešano namensko rabo;

⁵ Zaključen je bil tudi en postopek, začel v letu 2021.

⁶ Zaključen je bil tudi en postopek, začel v letu 2021.

⁷ Zaključen je bil tudi en postopek, začel v letu 2021.

- seminar Digitalna transformacija revizije in preobrazba notranje revizije;
- seminar Novosti na področju stvarnega in zemljiškopravnega prava;
- seminar Digitalna transformacija revizije in preobrazba notranje revizije.

Prav tako je pripravil strokovni srečanja:

- Preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma;
- Hramba dokumentacije gradiva in zagotavljanje njegove nespremenljivosti.

7. PROSTORSKE IN KADROVSKE ZADEVE

7.1. Prostorske zadeve

Inštitut opravlja svojo dejavnost v prostorih, ki jih ima v najemu od Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.

7.2. Kadrovske zadeve

V letu 2022 so bile v stalnem delovnem razmerju tri delavke; poslovodja pa je direktor Inštituta.

8. RAČUNOVODSKI IZKAZI

BILANCA STANJA na dan 31. decembra 2022

Postavka	Znesek	
	Tekočega leta	Prejšnjega leta
SREDSTVA	841.845	867.447
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	8.768	3.244
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve		
II. Opredmetena osnovna sredstva	8.768	3.244
3. Druge naprave in oprema	8.768	3.244
III. Naložbene nepremičnine		
IV. Dolgoročne finančne naložbe		
V. Dolgoročne poslovne terjatve		
VI. Odložene terjatve za davek		
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	830.188	860.484
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo		
II. Zaloge		
III. Kratkoročne finančne naložbe		
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	89.685	40.370
1. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	18.135	26.529
2. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	71.550	13.841
V. Denarna sredstva	740.503	820.114
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.889	3.719
Zunajbilančna sredstva		
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	841.845	867.447
A. LASTNI VIRI	604.849	617.415
I. Ustanovitveni vložek	8.517	8.517
II. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti		
III. Preneseni čisti presežek	608.898	568.363
1. Nerazporejeni čisti presežek	608.898	568.363
V. Čisti poslovni izid poslovnega leta	-12.566	40.535
1. Čisti presežek prihodkov poslovnega leta		40.535
2. Čisti presežek odhodkov poslovnega leta	-12.566	
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	1.447	
I. Dolgoročne finančne obveznosti		
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	1.447	
1. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	1.447	
III. Odložene obveznosti za davek		
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	17.636	68.660
I. Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev		
II. Kratkoročne finančne obveznosti		

III. Kratkoročne poslovne obveznosti	17.636	68.660
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	13.194	13.851
2. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	2.363	1.535
3. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	2.079	53.274
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	217.913	181.372
Zunajbilančne obveznosti		

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA
za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2022

Postavka	Znesek	
	Tekočega leta	Prejšnjega leta
2	4	5
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	900.198	925.761
2. Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedokončane proizvodnje		
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve		
4. Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	61.844	226
5. Stroški blaga, materiala in storitev	642.227	557.742
a. Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	4.765	3.649
b. Stroški storitev	637.462	554.093
6. Stroški dela	315.975	304.897
a. Stroški plač	151.709	146.616
b. Stroški pokojninskih zavarovanj	13.479	13.072
b. Stroški drugih socialnih zavarovanj	11.000	10.629
c. Drugi stroški dela	139.787	134.580
7. Odpisi vrednosti	12.314	9.119
a. Amortizacija	2.875	5.278
b. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		
c. Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	9.439	3.841
8. Drugi poslovni odhodki	4.745	3.573
9. Finančni prihodki iz deležev		
10. Finančni prihodki iz danih posojil		
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	1.682	1.844
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	221	180
15. Drugi prihodki	4	80
16. Drugi odhodki	812	1.064
17. Davek iz dobička		10.801

18. Odloženi davki		
19. Čisti presežek prihodkov obračunskega obdobja		40.535
20. Čisti presežek odhodkov obračunskega obdobja	12.566	
* POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENIH NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU (na dve decimalki)	3	3
ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	12	12

9. SKLEPNE UGOTOVITVE

Inštitut je svoje naloge v letu 2022 izvajal po programu dela, v katerem so bile načrtane temeljne naloge in cilji. Program dela je po predhodni obravnavi Revizijskega in Strokovnega sveta Inštituta sprejel Svet Inštituta. Poleg nalog, ki jih je moral opraviti po Zakonu o revidiranju, Statutu in programu dela, je opravil še nekaj drugih, ki niso bile predvidene.

Delo Inštituta je v letu 2022 še vedno zaznamovala epidemija covid-19. Izobraževanje za pridobitev strokovnih nazivov, pa tudi druge oblike izobraževanja predstavljajo večino dela in nalog, ki jih izvaja Inštitut. Tako je Inštitut tudi v letu 2022 kar nekaj izobraževanj, razen konferenc, izvedel virtualno na platformi Zoom. Kombinirana izvedba izobraževanj je zahtevala kar nekaj dodatnih naporov in prilagoditev tako pri predavateljih kot tudi pri poslušalcih, seveda v organizacijskem smislu. Kljub nekaterim prednostim, ki jih ima virtualno izobraževanje, ne smemo zanemariti slabosti, ki so se med našimi udeleženci izobraževanj kazale predvsem v pomanjkanju osebnega stika tako med predavatelji in slušatelji kot tudi med slušatelji, predvsem zaradi pomanjkanja možnosti neposredne izmenjave mnenj in izkušenj. Ne glede na to bo Inštitut tudi na podlagi izkušenj preteklih let in odzivov udeležencev nekatere oblike virtualnega izobraževanja verjetno organiziral tudi v prihodnje.

Čeprav Inštitut ne izvaja več nadzora nad pooblaščenimi revizorji in revizijskimi družbami ter ne vodi več registrov zanje, je tudi v letu 2022 skrbel za razvoj stroke revidiranja. Tako je kot strokovna organizacija v reviji SIR*IUS objavil veliko strokovnih prispevkov in strokovnih razlag na vseh področjih, ki jih pokriva. Inštitut tudi nima več zakonskih pooblastil za izvajanje izobraževanja za pridobitev strokovnih znanj za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja. Ker pa je bil konec leta 2019 izbran na javnem razpisu Agencije za javni nadzor nad revidiranjem kot izvajalec izobraževanja za pridobitev potrdila o strokovnih znanjih za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja ter kot izvajalec preizkusa strokovnih znanj za zakonite revizorje oziroma revizorje iz tretjih držav, je ta izobraževanja izvajal tudi v letu 2022. Prav tako je še naprej organiziral dodatna izobraževanja za podaljšanje dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja.

V letu 2022 je bila zelo aktivna Komisija za SRS-je, ki je po programu dela, ki ga je sprejel Strokovni svet Inštituta, opravila zelo podrobno analizo MRS-jev in MSRP-jev, na podlagi katere bo v letu 2023 pripravila predlog sprememb in dopolnitev SRS-jev. Delo Komisije za SRS-je je bilo v veliki meri financirano iz državnega proračuna na podlagi določb ZGD-1.

Inštitut je v letu 2022 podrobno spremljal sprejem direktive CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) ter Mednarodnih standardov o trajnostnem poročanju. S spremembami in dopolnitvami direktiv in zahtevami po trajnostnem poročanju, o katerem bodo družbe poročale v posebnem delu poslovnega poročila, je Inštitut začel tudi seznanjati tako

pripravljalce poročil kakor tudi pooblaščne revizorje, ki naj bi ta poročila revidirali. Slovenski inštitut za revizijo se kot strokovna krovna organizacija računovodenja v širšem pomenu zavzema za zakonsko implementacijo CSRD direktive tako, da naj bi bile revizijske družbe oziroma pooblaščeni revizorji zakonsko pooblaščeni, da bi dajali zagotovila o trajnostnem poročanju in izdajali mnenja o poročilu o trajnostnosti. Prav tako Inštitut ocenjuje, da bo v naslednjih letih zelo velik poudarek tako na ukrepih kot tudi na poročanju o okoljskih, družbenih in upravljaljskih dejavnikih. Tako bodo predvsem računovodje in pooblaščeni ocenjevalci vrednosti, pa tudi notranji revizorji in drugi strokovnjaki postavljeni pred velik strokovni izziv, kako pravočasno in pravilno izpolniti nove zahteve. Na Inštitutu ocenjujemo, da je večina slovenskih organizacij, vključno z revizijskimi družbami, trenutno še precej slabo pripravljena na nove zahteve po tovrstnem poročanju.

Cilj delovanja Inštituta je tudi v prihodnje razvijanje vseh strok, ki se združujejo v Inštitutu, in utrditev položaja vodilne strokovne organizacije na področjih, ki jih pokriva. Tako bo Inštitut ostal neodvisna in visokostrokovna ustanova, ki sledi smernicam razvoja zastopanih strok.

V Ljubljani, 2. marca 2023

Predsednica Sveta
Slovenskega inštituta za revizijo

Vesna Milanovič